

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

2024 YILI KONAKLAMA SEKTÖRÜNDE
ÇALIŞMA KOŞULLARININ İYİLEŞTİRİLMESİ
PROGRAMLI TEFTİŞİ

(Ekim, 2025)

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ÖNSÖZ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 49'uncu maddesi ve çalışma hayatıyla ilgili diğer maddelerinde Devlet; çalışanların hayat seviyelerini yükseltmek ve çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam oluşturmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri almakla yükümlü tutulmuştur. Bu yükümlülük Devlet'in çalışma hayatını kontrol etmesini gerekli kılmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak sosyal hukuk devleti temelinde emeğin ve hakkın esas alındığı, diyalog mekanizmalarının etkin bir biçimde işletilerek çalışma ahenginin hâkim kılındığı, uluslararası norm ve standartlara uyumlu, yenilikçi bir çalışma hayatı oluşturmak vizyonu çerçevesinde temel misyonumuz; çalışma hayatını düzenlemek ve denetlemek, işgücü piyasasının yapısal sorunlarını çözmek suretiyle büyümenin istihdama katkısını, istihdam ve işgücüne katılım oranını artırmak, nitelikli insan kaynağı oluşturmak, sosyal güvenliği yaygınlaştıracak tedbirler almak, iş sağlığı ve güvenliği kültürünü geliştirerek tüm çalışanlara sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı oluşturmaktır.

Anayasa kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile verilen görevlerin denetimle ilgili kısımları; 5690 sayılı Kanun ile onanan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Sanayi ve Ticarete İş Teftişi Hakkındaki 81 sayılı ILO Sözleşmesi gereği Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına verilmiştir. Bu kapsamda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının çalışma hayatını denetlemeye yetkili birimi olan ve çalışma barışının tesisinin sağlanması amacıyla görev yapan Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izlemek, çalışma şartları, çalışma ortamı, çalışma ilişkileri, iş kazaları ve meslek hastalıkları, kayıt dışılık, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik ihlaller ve benzeri risk kriterlerine dayanarak işyerleri ve sektörler düzeyinde analizler yapmak, çalışma hayatının denetimi ve raporlanmasına ilişkin ilke, yöntem, standart ve teknikleri geliştirmek, denetim rehberleri hazırlamak, denetimlerin etkinliğini ve verimliliğini artırıcı tedbirleri almak, bu konuda görüş ve önerilerde bulunmakla ilgili görevleri vardır.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı olarak programlı teftişler kapsamında amacımız, ülkemizde yürürlükte bulunan iş mevzuatı çerçevesinde çalışma hayatı bakımından öncelikli riskleri belirleyerek ilgili taraflara rehberlik etmek ve taraflar arasında çalışma barışının sağlanmasına katkıda bulunmaktır. Bu kapsamda yürütülen teftişlere ilişkin hazırlanan Genel Değerlendirme Raporları ilgili tarafların bilgilerine sunulmaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

BAŞKAN SUNUŞU

2024 yılına ait Programlı Teftişlerin hazırlanmasında, yürütülmesinde ve bu raporun yazımında görev alan İş Müfettişlerine, teftiş aşamasında gerekli kolaylığı sağlayan işveren ve çalışanlara, kamu kurum ve kuruluşlarına, katkısı ve katılımı olan tüm paydaşlara teşekkür eder, ülkemiz ve çalışma hayatı için faydalı olmasını temenni ederim.

Bekir AKTÜRK
Rehberlik ve Teftiş Başkanı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	2
BAŞKAN SUNUŞU	3
İÇİNDEKİLER	4
KISALTMALAR LİSTESİ	5
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	6
TABLolar LİSTESİ.....	7
I. BÖLÜM GENEL BİLGİLER.....	8
1. TEFTİŞİN ADI	8
2. TEFTİŞİN GEREKÇESİ.....	8
3. TEFTİŞİN AMACI	9
4. TEFTİŞTE GÖREV ALAN MÜFETTİŞLER.....	10
5. ÇALIŞMA TAKVİMİ.....	10
6. TEFTİŞ YÜRÜTÜLEN İLLER	10
7. TEFTİŞE ALINAN İŞYERLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER	10
8. İŞYERLERİNİN BELİRLENME KRİTERLERİ	10
9. İŞYERLERİNDE YÜRÜTÜLEN GENEL FAALİYETLER.....	11
II. BÖLÜM TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	12
1. HAZIRLIK AŞAMASI	12
2. TEFTİŞ AŞAMASI.....	12
3. İSTATİSTİKLER.....	12
III. BÖLÜM MEVZUATA AYKIRILIKLAR.....	20
IV. BÖLÜM SONUÇ	25
1. TEFTİŞ SONUÇLARI HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRME	25
2. SEKTÖR/ALAN TEMSİLCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ	25
3. İŞ MÜFETTİŞLERİNİN DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLERİ	25

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

KISALTMALAR LİSTESİ

SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
NACE	Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiksel Sınıflandırması
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
ALO170	Çalışma Hayatı İletişim Merkezi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
İPC	İdari Para Cezası

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Çalışan Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı.....	13
Şekil 2 İşçilerin Yaşına Göre Dağılımı.....	14
Şekil 3 İşçi Sayısına Göre İşyeri Dağılımı	14
Şekil 4 İşçilerin Çalışma Türü ve Çalışma Biçimlerine Göre Dağılımı	15
Şekil 5 Teftiş Sonucunda İdari Yaptırım Uygulanan ve Uygulanmayan İşyeri Sayıları Dağılımı	16

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Yıllara Göre Turizm Verileri.....	8
Tablo 2 Çalışma Takvimi	10
Tablo 3 Teftiş Yapılan İller ve İşyeri Sayıları	13
Tablo 4 Yabancı İşçi, Engelli İşçi, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İşçi Sayıları.....	14
Tablo 5 4857 sayılı İş Kanunu Kapsamında Uygulanan İdari Para Cezaları	16
Tablo 6 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu Kapsamında Uygulanan İdari Para Cezaları	17
Tablo 7 Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin Bilgiler.....	17
Tablo 8 Teftiş Sonucu Ödettirilen İşçi Alacakları	19
Tablo 9 Teftiş Sonucu Ödettirilen Kamu Alacakları.....	19

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

I. BÖLÜM GENEL BİLGİLER

1. TEFTİŞİN ADI

Konaklama Sektöründe Çalışma Koşullarının İyileştirilmesi Programlı Teftişi.

2. TEFTİŞİN GEREKÇESİ

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'nün (UNWTO, 2021) tanımına göre turizm, bireylerin ikamet ettikleri bölgelerin dışına çeşitli sebeplerle yaptıkları ziyaretler sonucunda meydana gelen ekonomik, sosyal ve kültürel olayların tamamıdır. Dünya Turizm Örgütü'nün verileri incelendiğinde, Akdeniz havzası ülkelerinin dünya turizm gelirlerinin yaklaşık olarak %30'una sahip olduğu görülmektedir. 2019 yılı Dünya Bankası verilerine göre, dünya genelinde üretilen 72,8 trilyon dolarlık milli gelirin içinde turizm sektörünün doğrudan payı 1,82 trilyon dolar ile yaklaşık %2,5 düzeyindedir (The World Bank, 2021).

Ülkemiz için de turizm önemli bir sektör konumundadır. 2023 yılı Ocak–Ağustos döneminde ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %13,95 artış göstererek 33.426.940 olmuştur. (TÜİK)

Tablo 1 Yıllara Göre Turizm Verileri

YILLARA GÖRE TURİZM GELİRLERİ BİN \$					
AYLAR	YILLAR				
	2019	2020	2021	2022	2023
	TOPLAM	TOPLAM	TOPLAM	TOPLAM	TOPLAM
6 Aylık Toplam	5 126 534	4 664 392	2 635 969	6 570 196	8 759 058
YILLIK TOPLAM	38 930 474	14 817 273	30 173 587	46 477 870	
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu, Merkez Bankası, Kültür ve Turizm Bakanlığı					

Yukarıdaki tablo incelendiğinde, 2023 yılının ilk altı aylık turizm geliri 2022 yılının ilk altı ayına göre %27 oranında artış göstermektedir. Turizm gelirinin artması istihdam ile doğru orantılı olduğu için buna bağlı olarak turizmin etkilediği konaklama ve eğlence ve yiyecek içecek faaliyetlerindeki istihdam oranında artış olmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının, 6356 sayılı Kanun gereğince İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2024 Ocak ayı istatistikleri hakkında Tebliğe göre; “18-Konaklama ve eğlence işleri” işkolunda çalışan toplam 1.089.231 çalışandan 53.570’i 18 farklı sendikaya üye oldukları belirtilmiştir. Verilere bakıldığında, tüm sektörlerde çalışan toplam işçilerin (Oteller ve benzeri konaklama yerleri dışında yer alan sektörlerde çalışan işçiler dahil) yaklaşık %4,91’inin sendika üyeliğinin

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

bulunduğu ve sektördeki toplam çalışan sayısına oranla sendikalaşma oranının düşük düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Başkanlığımıza intikal eden şikayet ve ihbarların da değerlendirilmesi sonucunda söz konusu programlı teftiş ile; sektörde çalışan işçilerin mevzuattan kaynaklanan haklarından eksiksiz faydalanabilmesine, çalışma ilişkilerinin mevzuata uygun hale getirilmesi sağlanarak işçi ve işverenlerin çalışma barışı içerisinde ilişkilerini sürdürmesine ve işverenler arasında mevzuattaki yükümlülüklerin uygulanmasından kaynaklanan farklılıkların giderilerek haksız rekabetin önlenmesine katkı sağlayacağı hedeflenmektedir.

3. TEFTİŞİN AMACI

Sektörde çalışma koşullarının iyileştirilmesi, kayıt dışılığın azaltılması, işveren, işçi ve sektör temsilcilerinde çalışma mevzuatı yönünden farkındalık oluşturulması ve çalışma barışına katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Bu kapsamda programlı teftiş çerçevesinde;

- Çalışma süreleri,
 - Ücret ve ekleri (fazla çalışma, ulusal bayram, genel tatil, hafta tatili ücretleri, prim, ikramiye vb.)
 - Fiili-kaydi ücret,
 - Kayıt dışı istihdam,
 - İş sözleşmeleri,
 - Postalar halinde çalışma,
 - Ücret hesap pusulası,
 - Yıllık ücretli izin,
 - Ara dinlenme süresi,
 - Hafta tatili izni,
 - Teftiş Rehberinde yer alan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında bakılması gereken hususlar,
 - Çalışma izni olmayan yabancı çalıştırılması,
 - Kadın, çocuk ve genç işçilere yönelik koruyucu hükümler,
 - Zorla çalıştırma amaçlı muhtemel insan ticareti,
 - Çağrı üzerine çalışma, mevsimlik çalışma ve benzeri “a-tipik” çalışma modelleri,
- Konularında teftişler yürütülmüştür.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4. TEFTİŞTE GÖREV ALAN MÜFETTİŞLER

Programlı teftişte, Adana, Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa ve Adana Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlıklarında görevli 86 iş müfettişi görev almıştır.

5. ÇALIŞMA TAKVİMİ

2024 yılı Ocak-Mart aylarında programlı teftişin hazırlık aşaması gerçekleştirilmiş, eğitim ve toplantı faaliyetleri yürütülmüş; Nisan ile Aralık ayları arasında teftişler gerçekleştirilerek ilgili işyerlerine dair teftiş raporları düzenlenmiş ve 2025 yılı Ocak-Şubat aylarında programlı teftişlere ait genel değerlendirme raporu hazırlanmıştır. Programlı teftişlere ilişkin çalışma takvimi aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 2 Çalışma Takvimi

Faaliyet	Dönem
Hazırlık Aşaması - Araştırma faaliyetleri - Bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri	Ocak 2024 Şubat-Mart 2024
Teftiş Aşaması Teftişlerin yürütülmesi ve raporların yazımı	Nisan-Aralık 2024
Analiz ve Değerlendirme Değerlendirme toplantıları ve istatistiklerin analizi	Ocak 2025
Genel Değerlendirme Raporu Yazımı	Ocak-Şubat 2025

6. TEFTİŞ YÜRÜTÜLEN İLLER

Programlı teftiş; Adana, Çanakkale, Kocaeli, Sakarya, Afyonkarahisar, Denizli, Konya, Samsun, Ankara, Edirne, Kütahya, Şanlıurfa, Antalya, Eskişehir, Manisa, Tekirdağ, Aydın, Gaziantep, Mersin, Trabzon, Balıkesir, İstanbul, Muğla, Van, Bolu, İzmir, Nevşehir, Yalova, Bursa, Kayseri, Ordu, Zonguldak illerinde gerçekleştirilmiştir.

7. TEFTİŞE ALINAN İŞYERLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Programlı teftiş 18 numaralı “Konaklama ve eğlence işleri” işkolundaki 55.10 (Oteller ve benzeri konaklama yerleri), 55.20 (Tatil ve diğer kısa süreli konaklama yerleri kategorisi altındaki firmalar) Nace kodlu işyerlerinde gerçekleştirilmiştir.

8. İŞYERLERİNİN BELİRLENME KRİTERLERİ

İşyerlerinin belirlenmesinde aşağıdaki temel kriterler dikkate alınmıştır:

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Çalışan sayısı,
- İşyeri büyüklüğü,
- İşyerinin teftiş geçmişi,
- Şikayet/ihbar yoğunluğu,
- Çalışma ortamı koşulları.

İşyerlerinin belirlenmesinde kullanılan kaynaklar ise:

- SGK Verileri: İşyeri kayıtları ve sigortalı çalışan sayıları analiz edilmiştir.
- TÜİK Verileri: Sektörüne ilişkin istatistiksel veriler incelenmiştir.
- Bakanlık Veri Tabanı: Önceki denetim raporları ve işyeri kayıtları değerlendirilmiştir.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik İletişim Merkezi “ALO 170” ve Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi

“CİMER” başvuruları: İşyerleri hakkındaki şikayetler/ihbarlar değerlendirilmiştir.

9. İŞYERLERİNDE YÜRÜTÜLEN GENEL FAALİYETLER

İşyerlerinin genel faaliyet konusu; konaklama hizmeti kapsamında tüm hizmetlerin yerine getirilmesi olup, bu kapsamda yürütülen genel faaliyetler ön büro, kat hizmetleri, mutfak, servis (F&B), animasyon/eğlence, idari kadro, teknik servis, depo, temizlik bölümlerinden oluşmaktadır.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

II. BÖLÜM TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

1. HAZIRLIK AŞAMASI

Programlı teftiş ile ilgili hazırlıklar 2024 yılı Ocak ayında başlamıştır. Teftişe alınacak sektörün belirlenmesinde; sektörün büyüklüğü, ekonomi içindeki payı, istihdam edilen işçi sayısı, sektörün yapısı, kamuoyunda çıkan haberler, sektördeki işçilerin CİMER ve ALO170 gibi kanallar aracılığı ile yaptıkları şikâyetler ve ihbarlar değerlendirilmiştir. 2024 yılı Şubat ve Mart aylarında uygulama esasları belirlenerek koordinasyon ekipleri oluşturulmuş, uygulamada birliğin sağlanması, teftişin etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla programda yer alacak müfettişler ile toplantılar yapılmıştır.

2. TEFTİŞ AŞAMASI

Teftiş konuları arasında yer alan; çalışma süreleri, ücret ve ekleri (fazla çalışma, ulusal bayram, genel tatil, hafta tatili ücretleri, prim, ikramiye vb.), fiili-kaydi ücret, kayıt dışı istihdam, iş sözleşmeleri, postalar halinde çalışma, ücret hesap pusulası, yıllık ücretli izin, ara dinlenme süresi, hafta tatili izni, Teftiş Rehberinde yer alan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında bakılması gereken hususlar, çalışma izni olmayan yabancı çalıştırılması, kadın, çocuk ve genç işçilere yönelik koruyucu hükümler, zorla çalıştırma amaçlı muhtemel insan ticareti, çağrı üzerine çalışma, mevsimlik çalışma ve benzeri “a-tipik” çalışma modelleri konularında işyerlerinde incelemeler gerçekleştirilmiştir.

Teftişler rehberlik odaklı yürütülmüş olup işverenlerin tespit edilen noksanlık ve aykırılıkları gidereceği yönündeki süre talebi ile müfettişlerin süre taleplerini uygun görmesi sonucunda, işverenlere makul süreler verilerek tespiti yapılan mevzuat eksikliklerinin giderilmesi sağlanmıştır. Yine, yıl içerisinde düzenli olarak teftişlerde yaşanan sorunlar ve değerlendirmeler ile ilgili teftişlerde görev alan müfettişlerle toplantılar düzenlenmiştir.

3. İSTATİSTİKLER

Programlı teftişte elde edilen sayısal ve istatistiki veriler aşağıda belirtilmiştir.

İşyeri Bilgilerine İlişkin İstatistikler

Programlı teftiş kapsamına alınan toplam işyeri sayısı 861'dir. 852 işyerinde teftiş gerçekleştirilmiş, 9 işyerinin kapalı, gayri faal olması gibi nedenlerle teftişi gerçekleştirilememiştir. Söz konusu teftişi yapılan işyerlerinde toplu iş sözleşmesinin bulunmadığı anlaşılmıştır. Teftiş yapılan iller ve işyeri sayıları aşağıda tabloda gösterilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

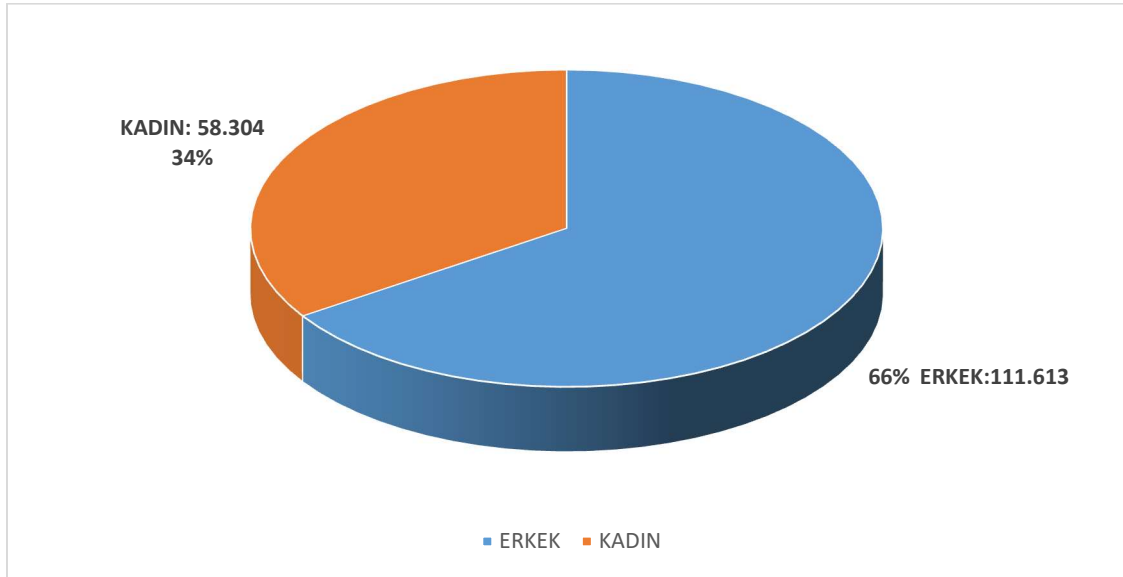
Tablo 3 Teftiş Yapılan İller ve İşyeri Sayıları

İL	İşyeri Sayısı	İL	İşyeri Sayısı	İL	İşyeri Sayısı	İL	İşyeri Sayısı
ADANA	5	ÇANAKKALE	11	KOCAELİ	7	SAKARYA	8
AFYONKARAHİSAR	8	DENİZLİ	10	KONYA	11	SAMSUN	7
ANKARA	44	EDİRNE	4	KÜTAHYA	4	ŞANLIURFA	3
ANTALYA	261	ESKİŞEHİR	10	MANİSA	4	TEKİRDAĞ	3
AYDIN	37	GAZİANTEP	15	MERSİN	8	TRABZON	7
BALIKESİR	26	İSTANBUL	130	MUĞLA	92	VAN	1
BOLU	7	İZMİR	63	NEVŞEHİR	25	YALOVA	5
BURSA	26	KAYSERİ	5	ORDU	3	ZONGULDAK	2
TOPLAM İŞYERİ SAYISI: 852							

Çalışan Bilgilerine İlişkin İstatistikler

Programlı teftiş kapsamında ulaşılan toplam işçi sayısı 169.917 olup, çırak-stajyer olarak toplam 5.165 kişinin istihdam edildiği tespit edilmiştir.

Şekil 1 Çalışan Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı

Yabancı işçi, engelli işçi, eski hükümlü ve terör mağduru kişi sayılarını gösteren tablo da aşağıdadır.

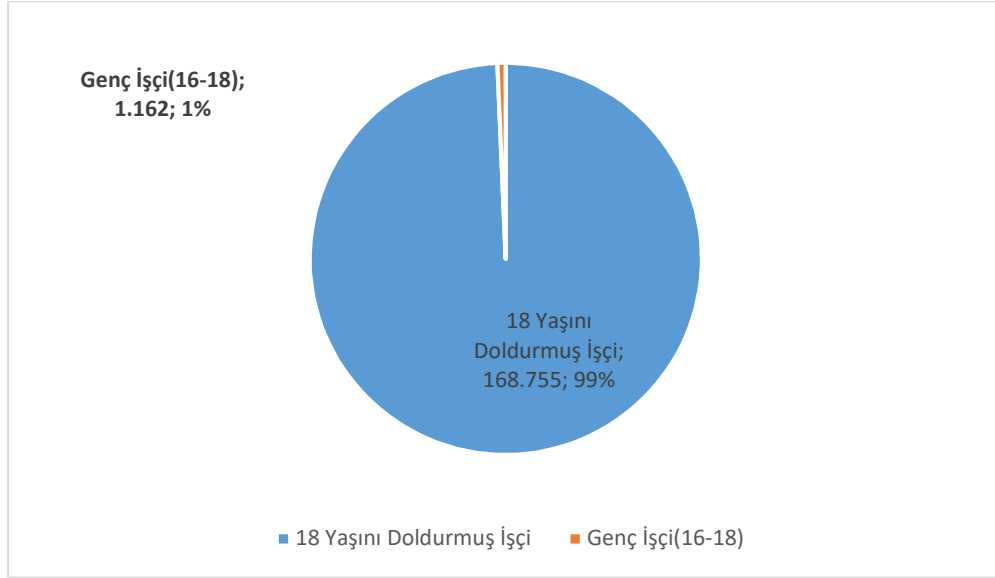

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

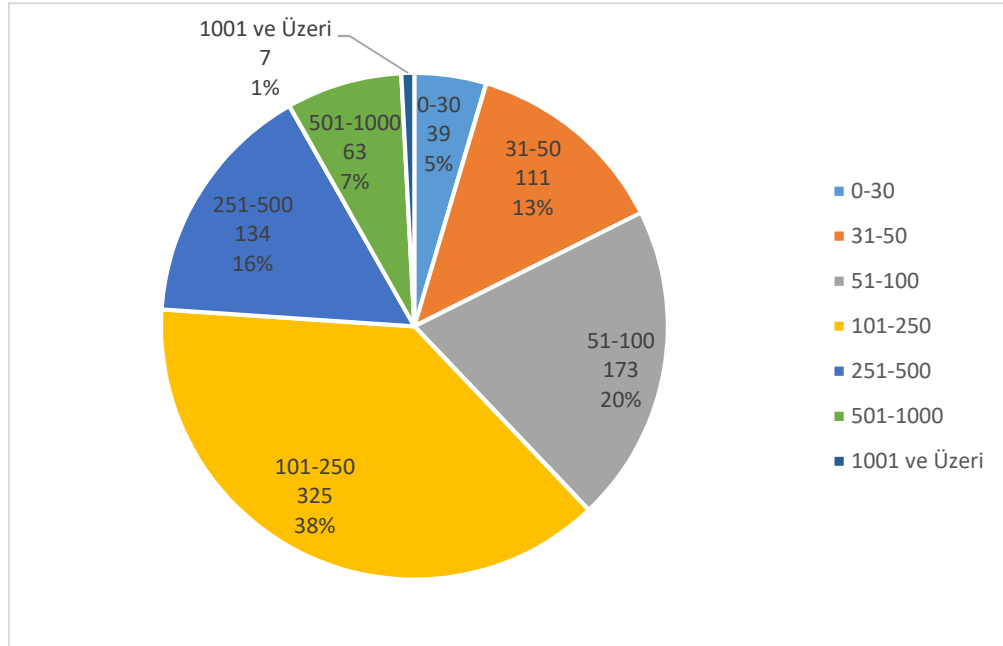
Tablo 4 Yabancı İşçi, Engelli İşçi, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İşçi Sayıları

Yabancı İşçi	Engelli İşçi	Eski Hükümlü ve Terör Mağduru
9.957	2.279	33

Şekil 2 İşçilerin Yaşına Göre Dağılımı

Şekil 3 İşçi Sayısına Göre İşyeri Dağılımı

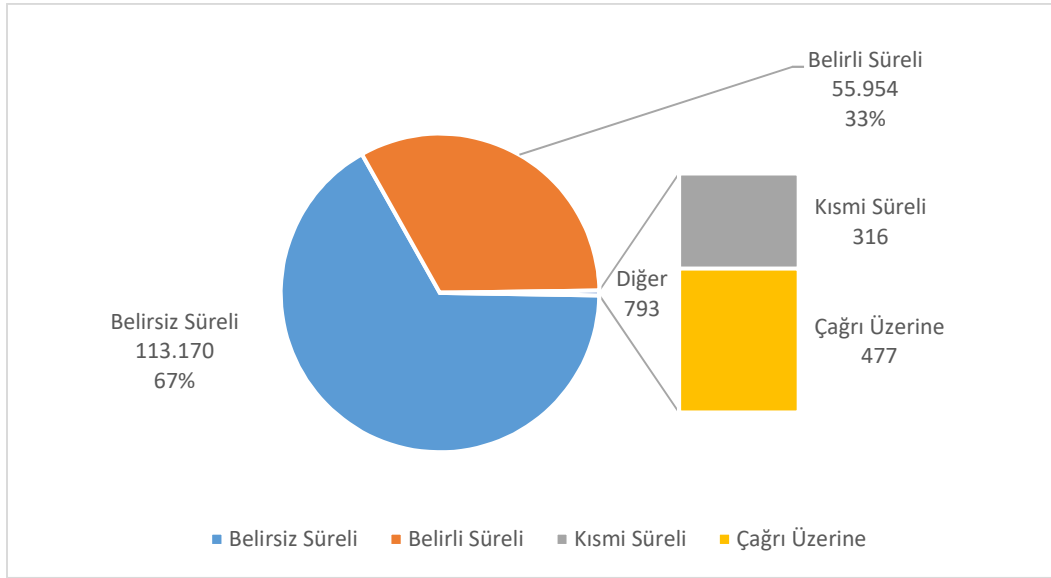

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İşçilerin Çalışma Türü ve Çalışma Biçimlerine Göre Dağılımı

İşyerlerinde işçilerin çalışma türü ve çalışma biçimlerine göre dağılımı incelendiğinde; sektörün de genel yapısı ve teftiş programının ağırlığının turizm otelciliği işletmelerinden oluşmasından dolayı çağrı üzerine, kısmi süreli çalışma biçimi olmakla birlikte genel itibariyle belirsiz ve belirli tam süreli çalışma biçimi ile çalışıldığı görülmektedir.

Şekil 4 İşçilerin Çalışma Türü ve Çalışma Biçimlerine Göre Dağılımı

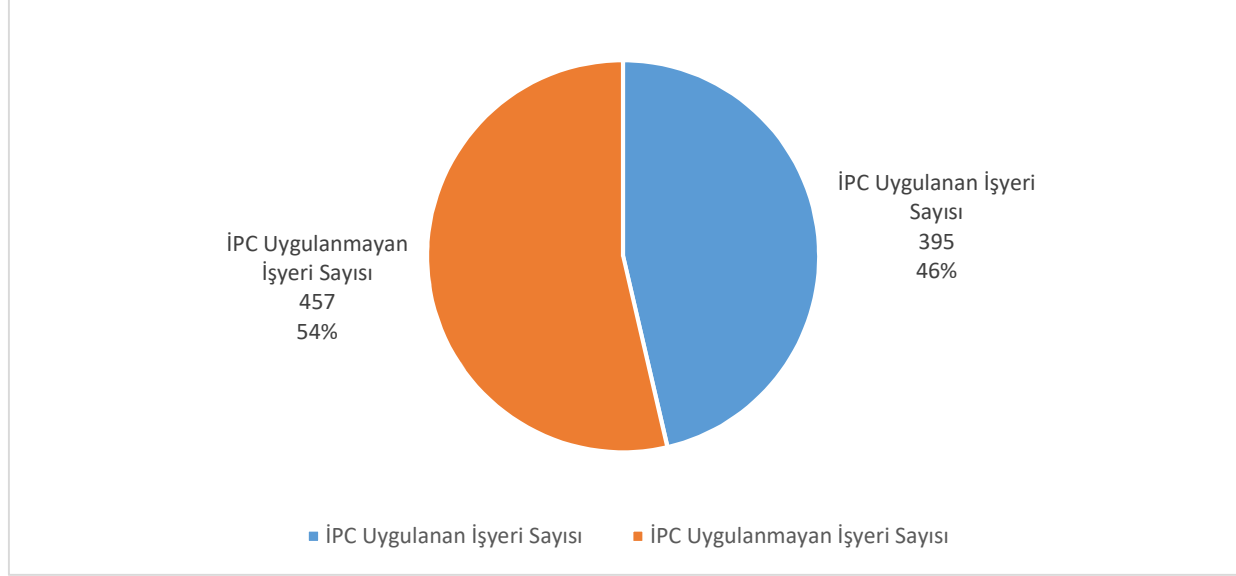
Teftiş Sonucuna İlişkin İstatistikler

Programlı teftiş kapsamında 32 ilde 852 konaklama tesisinde yapılan teftişler sonucunda 4857 sayılı İş Kanunu ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu kapsamında işverenler hakkında toplam 43.450,718,00 TL idari para cezası uygulanmıştır. Teftiş sonuçları incelendiğinde idari yaptırım uygulanan ve idari yaptırım uygulanmayan işyerlerinin dağılımı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 5 Teftiş Sonucunda İdari Yaptırım Uygulanan ve Uygulanmayan İşyeri Sayıları Dağılımı

Tablo 5 4857 sayılı İş Kanunu Kapsamında Uygulanan İdari Para Cezaları

4857 Sayılı İş Kanunu	Ceza Maddesi	İdari Para Cezaları (TL)
Madde 8- Çalışma koşullarına ilişkin belgeyi (iş sözleşmesi) vermemek	99/1-c	692.588
Madde 8- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmesini yazılı yapmamak	99/1-c	57.482
Madde 28- İşten ayrılan işçiye çalışma belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	99/1-d	53.276
Madde 32- Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den ya da iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	102/a	23.107.994
Madde 32- Ücretlerin zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	102/a	155.942
Madde 37- Ücret hesap pusulası düzenlememek	102/b	33.036
Madde 39- Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	102/a	18.168
Madde 41- Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek veya eksik ödemek	102/c	6.464.081
Madde 47- Çalışılan genel tatil ücretlerini ödememek	102/a	202.314
Madde 56- Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek	103	77.314
Madde 57- İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	103	409.432
Madde 59- Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	103	2.666
Madde 60- Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	103	922.436
Madde 63- Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	104	2.977.278
Madde 63- Günlük çalışma sürelerini belgeleyememek	104	73.695
Madde 68- Ara dinlenmesini uygulamamak	104	29.478
Madde 69- Gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	104	2.461.413
Madde 69- İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak	104	132.651
Madde 71- Çalıştırma yaşına ve çalıştırma yasağına aykırı davranmak	104	854.862
Madde 73- Genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	104	14.739

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Madde 75- İşçi özlük dosyasını düzenlememek	104	103.173
Madde 76- Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	104	2.815.149
Madde 92/2- İş Müfettişleri tarafından çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek	107/1-a	1.473.791
TOPLAM		43.132.958

Tablo 6 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu Kapsamında Uygulanan İdari Para Cezaları

6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu	Ceza Maddesi	İdari Para Cezaları (TL)
6735 Madde 23- Çalışma izni olmadan çalışmak (işçi)	23-5/b-1	90.752
6735 Madde 23- Çalışma izni olmayan yabancı uyruklu işçi çalıştırmak (işveren)	23-5/b-3	227.008
TOPLAM		317.760

Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin İstatistikler

Tespit edilen mevzuata aykırılıklara ait istatistikler aşağıda tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7 Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklara İlişkin Bilgiler

4857 Sayılı İş Kanunu	İlk teftişte tespit edilen mevzuata aykırılık sayısı	Giderilen mevzuata aykırılık sayısı	Giderilmeyen mevzuata aykırılık sayısı	Giderilme oranı (%)
Madde 8- Çalışma koşullarına ilişkin belgeyi (iş sözleşmesi) vermemek	156	152	4	%97
Madde 8- Süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmesini yazılı yapmamak	53	52	1	%98
Madde 28- İşten ayrılan işçiye çalışma belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	6	5	1	%83
Madde 32- Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den ya da iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	650	526	124	%81
Madde 32- Ücretlerin zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	22	21	1	%95
Madde 37- Ücret hesap pusulası düzenlememek	140	134	6	%96
Madde 38- Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	5	5	0	%100
Madde 39- Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	1	0	1	%0
Madde 41- Fazla çalışma sürelerine gösteren belge düzenlememek	28	28	0	%100
Madde 41- Fazla çalışma yapılamayacak işlerde fazla çalışma yaptırmak	2	2	0	%100
Madde 41- Fazla çalışma yaptırılmayacak işçilere fazla çalışma yaptırmak	16	16	0	%100
Madde 41- Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek veya eksik ödemek	568	540	28	%95
Madde 41- Fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak	7	7	0	%100

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Madde 41- İşçiden serbest zaman kullanma onayı almamak	4	4	0	%100
Madde 41- İşçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak ya da eksik kullandırmak	29	29	0	%100
Madde 41- Yılda 270 saatin üzerinde fazla çalışma yaptırmak	49	49	0	%100
Madde 46- Hafta tatili kullandırmamak	309	309	0	%100
Madde 47- Çalışılan genel tatil ücretlerini ödememek	269	265	4	%99
Madde 56- İzin kayıt belgesi tutmamak	32	32	0	%100
Madde 56- Ücretsiz yol izne vermemek	1	1	0	%100
Madde 56- Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek	304	294	10	%97
Madde 57- İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	279	264	15	%95
Madde 59- Sözleşmesi fesih edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	1	0	1	%0
Madde 60- Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	333	312	21	%94
Madde 63- Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	502	300	202	%60
Madde 63- Denkleştirme esaslarına aykırı davranmak	2	2	0	%100
Madde 63- Günlük çalışma sürelerini belgeleyememek	149	144	5	%97
Madde 68- Ara dinlenmesini uygulamamak	17	15	2	%88
Madde 69- Gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	318	151	167	%47
Madde 69- İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak	59	50	9	%85
Madde 71- Çalıştırma yaşına ve çalıştırma yasağına aykırı davranmak	129	71	58	%55
Madde 73- Genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	23	22	1	%96
Madde 74- Süt izni vermemek	2	2	0	%100
Madde 75- İşçi özlük dosyasını düzenlememek	20	13	7	%65
Madde 76- Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	343	152	191	%44
Madde 92/2- İş Müfettişleri tarafından çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek	11	0	11	%0
TOPLAM	4.839	3.969	870	%82
6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu	İlk teftişte tespit edilen mevzuata aykırılık sayısı	Giderilen mevzuata aykırılık sayısı	Giderilmeyen mevzuata aykırılık sayısı	Giderilme oranı (%)
Madde 23- Denetleme yetkisi hükümlerine aykırılık (Çalışma izni bulunmayan yabancıyı çalıştıran işverenlere her bir yabancı için ve çalışma izni olmaksızın bağımlı çalışan yabancıya)	4	0	4	%0

İşverenlerin tespit edilen noksanlık ve aykırılıkları gidereceği yönündeki süre talebi ile müfettişlerin süre taleplerini uygun görmesi sonucunda, işverenliklere makul süreler verilerek tespiti yapılan mevzuat eksikliklerinin giderilmesi sağlanmıştır. Verilen süre sonunda giderilmeyen mevzuata aykırılıklar için idari yaptırım önerilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Teftişler sonucunda giderilen mevzuata aykırılıklar sonucunda işçilere ödettirilmesi sağlanan tutarlar ile söz konusu işçilere yaptırılan bu ödemeler sonucunda kamuya aktarılması sağlanan kamu alacağı tutarları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 8 Giderilen Mevzuata Aykırılıklar Sonucunda Ödenmesi Sağlanan Hak ve Alacaklar

Ödeme Niteliği	İşçi Sayısı	Tutar (Brüt/TL)
Ücret	16.651	42.296.974,84
Fazla Çalışma Ücreti	44.332	266.976.976,46
Ulusal Bayram ve Genel Tatil Ücreti	14.758	37.275.474,42
Hafta Tatili Ücreti	22.332	66.966.289,66
Prim	170	456.198,36
İkramiye	71	399.356,07
Diğer	972	3.810.814,31
Toplam		418.182.084,12

Tablo 9 Giderilen Mevzuata Aykırılıklar Sonucunda Kamuya Aktarılması Sağlanan Kamu Alacakları

Ödeme Niteliği	Tutar (Brüt/TL)
Gelir Vergisi + Damga Vergisi	109.335.671,61
SGK Primleri	146.899.348,28
Toplam	256.235.019,89

Suç Duyurusu ve İhbarlar

Teftişlerde tespit edilen ve giderilmeyen mevzuata aykırılıklar nedeniyle yasal dayanaklar çerçevesinde ilgili kurumlara 61 bildirim düzenlenmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

III. BÖLÜM MEVZUATA AYKIRILIKLAR

- **4857 Sayılı İş Kanunu Kapsamında Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklar**

- **İş Sözleşmesinin Yapılmasında, Şartlarının Oluşturulmasında, Uygulanmasında ve Sona Ermesinde, Cinsiyet veya Gebelik Nedeniyle Doğrudan Veya Dolaylı Farklı İşlem Yapmak (Md.5)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 5'inci maddesine göre 1 işyerinde eşit davranma ilkesine aykırı hareket ettiği tespit edilmiş olup, verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişte, bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

- **Süresi Bir Yıl ve Daha Fazla Olan İş Sözleşmesini Yazılı Yapmamak, Çalışma Koşullarına İlişkin Belgeyi (İş Sözleşmesi) Vermemek (Md.8)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 8'inci maddesine göre yazılı olarak yapılması gereken, süresi bir yıl ve daha fazla olan iş sözleşmelerinin, 209 işyerinde yazılı olarak yapılmadığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 204 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

- **İşten ayrılan işçiye çalışma belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak (Md.28)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 28'inci maddesine göre 6 işyerinde işten ayrılan işçiye çalışma belgesi vermediği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 5 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

- **Ücret İle Bu Yasadan Doğan veya TİS' den ya da İş Sözleşmesinden Doğan Ücreti Süresi İçinde Kasten Ödememek veya Eksik Ödemek (Md.32)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 32'inci maddesine aykırı olarak 650 işyerinde ücret ile bu Kanundan veya TİS' den ya da iş sözleşmesinden doğan ücretin süresi içinde kasten ödenmediği veya eksik ödendiği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 526 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

- **Ücretlerin Zorunlu Tutulduğu Halde Özel Olarak Açılan Banka Hesabına Ödememek (Md.32)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 32'inci maddesine aykırı olarak 22 işyerinde işçilere ücret, prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakının zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödemek yerine elden ödendiği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 21 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

- **Ücret Hesap Pusulası Düzenlememek (Md.37)**

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4857 sayılı İş Kanunu'nun 37'inci maddesine aykırı olarak 140 işyerinde ücret hesap pusulalarının düzenlenmediği ve bir nüshalarının işçilere verilmediği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 134 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek (Md.38)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 38'inci maddesine aykırı olarak 5 işyerinde ücret kesme cezası veren veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmediği tespit edilmiş olup, verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişte, bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek (Md.39)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 39'uncu maddesine aykırı olarak 1 işyerinde asgari ücretin ödenmediği veya eksik ödendiği tespit edilmiş olup, verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişte, bu konudaki mevzuata aykırılığın giderilmediği görülmüş olup, mevzuat hükümleri kapsamında gerekli değerlendirmeler yapılmıştır.

➤ **Fazla Çalışmalara İlişkin Ücreti Ödememek veya Eksik Ödemek (Md.41)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 41 inci maddesine aykırı olarak 568 işyerinde işverenlerce işçilerine fazla çalışmalara ilişkin ücretlerin hiç ödenmediği veya eksik ödendiği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 540 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür. İhlalin devam ettiği tespit edilen 28 işyeri hakkında ise mevzuat hükümleri kapsamında gerekli değerlendirmeler yapılmıştır.

Ayrıca 49 işyerinde işçilere yılda iki yüz yetmiş saat üzeri fazla çalışma yaptırıldığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 49 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür. Bunun yanında, 16 işyerinde fazla çalışma yaptırılmayacak işçilerde, 2 işyerinde ise fazla çalıştırma yapılmayacak işlerde fazla çalışma yaptırıldığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, toplam 18 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

Yine, 28 işyerinde fazla çalışma sürelerini gösteren belge düzenlenmediği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 28 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın tamamının giderildiği görülmüştür.

7 işyerinde fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almadığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 7 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın tamamının giderildiği görülmüştür.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4 işyerinde işçilerden serbest zaman kullanma onayının alınmadığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 4 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın tamamının giderildiği görülmüştür.

29 işyerinde işçilere hak ettikleri serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmadığı ya da eksik kullandığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 29 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın tamamının giderildiği görülmüştür.

➤ **Hafta Tatili Ücreti Hükümlerine Aykırılık (Md.46)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 46'ncı maddesine aykırı olarak 309 işyerinde hafta tatili kullandırılmadığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 309 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Çalışılan Genel Tatil Ücretlerini Ödememek (Md.47)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 32'inci ve 47'inci maddelerine aykırı olarak 269 işyerinde çalışılan genel tatil günlerine ilişkin ilave zamlı ücretlerin ödenmediği veya eksik ödendiği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 265 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Yıllık Ücretli İznin Uygulanması Hükümlerine Aykırılık (Md.56)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 56'ncı maddesine aykırı olarak 337 işyerinde yıllık ücretli iznin uygulanması hükümlerine uyulmadığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 327 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Yıllık İzin Ücreti Hükümlerine Aykırılık (Md.57)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 57'inci maddesine aykırı olarak 279 işyerinde yıllık izin ücreti hükümlerine uyulmadığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 264 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **İzinlere İlişkin Düzenleme Hükümlerine Aykırılık (Md.60)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 60'ncı maddesine aykırı olarak 333 işyerinde yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırıldığı veya eksik kullandırıldığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 312 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Çalışma Sürelerine ve Buna Dair Yönetmelik Hükümlerine Uymamak (Md.63)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 63'üncü maddesine aykırı olarak 502 işyerinde çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uyulmadığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ikinci aşama teftişlerde, 300 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüş olup, aykırılığı gidermeyen 202 işyeri hakkında mevzuat hükümleri kapsamında gerekli değerlendirmeler yapılmıştır.

Yine 4857 sayılı İş Kanunu'nun 63'üncü maddesine aykırı olarak 2 işyerinde denkleştirme esaslarına aykırı davrandığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 300 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Günlük Çalışma Sürelerini Belgelendirmemek (Md.63)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 63'üncü maddesine aykırı olarak 149 işyerinde günlük çalışma sürelerinin belgelendirilmediği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 144 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Ara Dinlenmesini Uygulamamak (Md.68)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 68'inci maddesine aykırı olarak 17 işyerinde ara dinlenmesinin uygulandığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 15 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Gece Süresi ve Gece Çalışmaları Hükümlerine Aykırılık (Md.69)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 69'uncu maddesine aykırı olarak 318 işyerinde gece ve gündüz postalarını değiştirmedeği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 151 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

Yine 59 işyerinde işçilerin gece süresi ve gece çalışmaları hükümlerine aykırı olarak çalıştırıldıkları tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 50 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Çalıştırma Yaşına ve Çalıştırma Yasağına Aykırı Davranmak (Md.71)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 71'inci maddesine göre 129 işyerinde çalıştırma yaşına ve çalıştırma yasağına aykırı davranıldığı tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 71 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Genç İşleri Gece Çalıştırmak veya İlgili Yönetmelik Hükümlerine Aykırı Hareket Etmek (Md.73)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 73'üncü maddesine göre 23 işyerinde genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket ettiği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 22 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Süt İzni Vermemek (Md.74)**

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4857 sayılı İş Kanunu'nun 73'üncü maddesine aykırı olarak 2 işyerinde süt izni verilmediği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 2 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **İşçi Özlük Dosyasını Düzenlememek (Md.75)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 75'inci maddesine aykırı olarak 20 işyerinde özlük dosyasının düzenlemediği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 13 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür.

➤ **Çalışma Sürelerine İlişkin Yönetmeliklere Muhalefet Etmek (Md. 76)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 76'ncı maddesine aykırı olarak 343 işyerinde çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere aykırı hareket ettiği tespit edilmiş olup, işverenlere verilen süre sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde, 152 işyerinde bu konudaki mevzuata aykırılığın giderildiği görülmüştür. İhlalin devam ettiği tespit edilen 91 işyeri hakkında ise mevzuat hükümleri kapsamında gerekli değerlendirmeler yapılmıştır.

➤ **Yetkili Makam ve Memurlar Hükümlerine Aykırılık (Md.92)**

4857 sayılı İş Kanunu'nun 92'nci maddesinin ikinci fıkrasındaki yükümlülüklerini yerine getirmeyen 11 işveren tespit edilmiş olup, mevzuat hükümleri kapsamında gerekli değerlendirmeler yapılmıştır.

• **6735 Sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu Kapsamında Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklar**

➤ **İzinsiz Yabancı Uyruklu İşçi Çalıştırma (Md.23)**

6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'nun 23'üncü maddesine aykırı olarak 4 işyerinde izinsiz 4 yabancı uyruklu işçi çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

IV. BÖLÜM SONUÇ

1. TEFTİŞ SONUÇLARI HAKKINDA GENEL DEĞERLENDİRME

Programlı teftiş, 32 ilde 86 iş müfettişi tarafından 852 işyerinde gerçekleştirilmiş olup 169.917 çalışana ulaşılmıştır. Yapılan teftişler sonucunda işçilerin Kanundan ve sözleşmelerden doğan hakları kapsamında; toplam 418.182.084,12 TL tutarındaki alacağın işçilere ödettirilmesi, söz konusu işçilere yaptırılan ödemeler sonucunda ise 256.235.019,89 TL kamu alacağının ödenmesi sağlanmıştır. Programlı teftiş kapsamında 4857 sayılı İş Kanunu'nun ilgili maddelerine istinaden 395 işverenlik hakkında toplam 43.132.958,00 TL idari para cezası uygulanması, ayrıca 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'nun 23'üncü maddesine aykırı olarak izinsiz yabancı uyruklu işçi çalıştırıldığı tespit edilmesi nedeniyle işverenlikler ve izinsiz çalışan yabancılar hakkında toplam 317.760,00 TL idari para cezası uygulanması önerilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu kapsamında tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıkların %82 oranında işverenlikler tarafından giderildiği belirlenmiştir.

2. SEKTÖR/ALAN TEMSİLCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

Programlı teftişler kapsamında sektör temsilcilerinin talep ettikleri mevzuat değişiklikleri ve sektörde yaşadıkları sorunlar özetlendiğinde;

- İşçilerin turizm sezonu dışında çalışmaması durumunda oluşturulacak fondan yararlandırılması,
- Mevsimlik çalışanların askı tarihi itibarıyla işsizlik ödeneğinden yararlandırılması,
- Teşviklerin sadeleştirilmesi ve Nace koduna göre yeniden belirlenmesi,
- Yabancı çalışanlara ücretsiz izin verilebilmesinin sağlanması.

3. İŞ MÜFETTİŞLERİNİN DEĞERLENDİRME VE GÖRÜŞLERİ

Çalışma sürelerinin belgelendirilmesi, yıllık ücretli izin peşin veya avans olarak ödenmesi, hafta tatili, yıllık iki yüz yetmiş saatin üzerinde fazla çalışma yapılması konuları ile ilgili mevzuatsal düzenleme yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmiştir.